

Riksantikvaren
Postboks 8196 Dep
0034 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/3460-

Dato
17. juni 2026

Supplerende tildelingsbrev nr 10/2026

Klima- og miljødepartementet (KLD) viser til tildelingsbrev 2026 i brev av 19. desember 2025. Med dette gis det oppdrag i supplerende tildelingsbrev nr. 10/2026 om å vurdere forslag til ny poststruktur på kap. 1429 og utkast til ny forskrift, Forskrift om tilskudd til kulturmiljø.

I supplerende tildelingsbrev nr. 2/2025 av 22. september 2025 ga KLD oppdrag om å bidra i arbeidet med å vurdere endringer i tilskuddsordningene og poststrukturen på Riksantikvarens (RA) budsjett. Oppdraget ble utkvittert i departementets oppsummering i e-post av 27. november, og RA sitt svar i e-post av 5. desember 2025.

KLD har vurdert leveransen på oppdraget fra høsten 2025. Departementet har i sin vurdering lagt vekt på at formålet med tilskuddsordningene på kulturmiljøfeltet skal være at de på best mulig måte bidrar til at vi når de nasjonale målene i kulturmiljøpolitikken. Som en del av dette har departementet lagt vekt på at tilskuddsordningene skal justeres og ses i sammenheng med bevaringsstrategiene. KLD har vurdert de ulike forslagene til alternative innretninger, og kommet til at en tilpasning basert på innsatsområdene er en løsning som best ivaretar hensikten i omleggingen fra bevaringsprogram til bevaringsstrategier på kulturmiljøområdet.

Departementets forslag er at dagens tilskuddsposter endres til tre poster tilpasset innsatsområdene. Dagens tilskuddsposter inneholder imidlertid ulike formål, og departementet ser derfor at det kan være behov for også å justere RA sine driftsposter. Formål som ikke hører inn under innsatsområdene, eller inngår i formålet med forskriften, bør vurderes lagt til RA sine 20-poster.

KLD mottok et notat fra RA, i e-post datert 21. januar 2026 om behov for justeringer i de digitale løsningene som følge av innføring av nye tilskuddsordninger. Departementet har

også mottatt innspill i møte med RA den 24. mars om det samme. KLD legger til grunn at disse vurderingene også må gjøres som en del av oppdraget som nå gis.

Oppdrag	Frist
Riksantikvaren skal vurdere forslag til ny poststruktur på kap. 1429, herunder postomtale i Prop. 1 S, samt utkast til ny forskrift, Forskrift om tilskudd til kulturmiljø. Som en del av oppdraget skal Riksantikvaren vurdere: - Hvordan den foreslåtte innretningen kan bidra til måloppnåelse på kulturmiljøområdet. - Hva som bør omtales i henholdsvis budsjettproposisjonen, forskrift, veileder og rundskriv, herunder spesielle forvaltningsområder, tildelingskriterier, satsingsområder, øremerking og forvaltnings- og kontrollregime. - Hvordan ansvarsfordelingen mellom Riksantikvaren og fylkeskommunene bør forenkles og effektiviseres.	1. november 2026

KLD legger til grunn at RA har dialog med regionalforvaltningen i arbeidet med oppdraget. Fylkeskommunene og Sametinget bes i denne fasen om å komme med faglige innspill til arbeidet. KLD ber om at RA avklarer med Sametinget om de faglige innspillene skal innhentes som del av en konsultasjon.

KLD vil ta initiativ til et oppstartsmøte i tidlig fase av arbeidet. I oppstartsmøtet vil det være mulighet for å avklare omfanget av arbeidet og forventninger til RA sin leveranse på oppdraget. KLD vil også ta initiativ til et overleveringsmøte når det nærmer seg leveringsfristen.

KLD legger opp til at en ny forskrift vil bli sendt på høring vinteren 2027. Regionalforvaltningen vil da få mulighet til å komme med formelle høringsinnspill.

Med hilsen

Frode Tarjei Selman (e.f.)
ekspedisjonssjef

Hege Skalleberg Gjerde
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kapittel 1429 Riksantikvaren

Post 22 Flerårige prosjekt kulturmiljøforvaltning, kan overføres

Det foreslås en bevilgning på # mill. kroner på posten.

mill. kroner skal gå til forvaltning av eiendommen etter Røros kobberverk

mill. kroner skal gå til drift og autorisasjon av verdensarvsentre. Midlene reguleres av forskrift om tilskudd til verdensarvsentre (under utarbeidelse).

mill. kroner skal gå til forvaltningsoppgaver ved de arkeologiske forvaltningsmuseene

Post 70 Tilskudd til opplevelse og engasjement på kulturmiljøområdet, kan overføres

Det foreslås en bevilgning på # mill. kroner på posten.

Mål

Tilskuddsordningen skal bidra til opplevelser av og engasjement for kulturmiljø.

Kriterier for måloppnåelse

Måloppnåelse blir vurdert ut ifra om tilskudd gis til tiltak som bidrar til opplevelser av og engasjement for kulturmiljø.

Tildelingskriterier

Forskrift om tilskudd på kulturmiljøområdet regulerer hvem som er tilskuddsmottaker og hva det kan gis tilskudd til fra posten. Tilskudd kan gis til eiere og forvaltere av kulturmiljø, herunder støtte til frivillige organisasjoner. Tilskudd kan gå til ulike tiltak som for eksempel tilrettelegging, tilgjengeliggjøring, formidling, verdiskapningsprosjekter som nærings- steds- og lokalsamfunnsutvikling og annen bruk av kulturmiljø.

mill. kroner skal gå til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og kulturlandskap i verdensarvområder. Disse midlene reguleres av *Forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyan, Vestnorsk fjordlandskap og Røros bergstad og Circumferensen*.

Oppfølging og kontroll

Tilskuddsmottakere blir fulgt opp med kontroll av at midlene blir benyttet som forutsatt, og at tiltakene blir gjennomført. Kontrollen av tilskuddsbruken foregår gjennom møter og generell formalia- og sannsynlighetskontroll av innsendte rapporter og regnskap.

Rapport 2026

I 2026 var posten helt eller delvis omfattet av tidligere kap. 1429, post 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78 og 79. Det ble det utbetalt # mill. kroner fra disse postene.

Midlene har gått til å dekke ...

Post 71 Tilskudd til bevaring av kulturmiljø, kan overføres

Det foreslås en bevilgning på # mill. kroner på posten.

Mål

Tilskuddsordningen skal bidra til at et mangfold av kulturmiljø er bevart og blir brukt som ressurs i bærekraftig utvikling.

Kriterier for måloppnåelse

Måloppnåelse blir vurdert ut ifra om tilskudd gis til tiltak som bidrar til bevaring av kulturmiljø.

Tildelingskriterier

Forskrift om tilskudd til kulturmiljø regulerer hvem som er tilskuddsmottaker og hva det kan gis tilskudd til fra posten. Tilskudd kan gis til eiere og forvaltere av kulturmiljø. Tilskudd kan gå til ulike tiltak som sikring, skjøtsel, istandsetting og vedlikehold av kulturmiljø som er fredet.

Omtrent # mill. kroner kan benyttes til hel eller delvis dekning av merkostnader som følger av krav til utførelsen av tiltaket ved dispensasjon fra fredning etter kulturminneloven § 15a. Ved særlige tilfeller kan det bli aktuelt å avvike fra denne fordelingen av bevilgningen.

Oppfølging og kontroll

Tilskuddsmottakere blir fulgt opp med kontroll av at midlene blir benyttet som forutsatt, og at tiltakene blir gjennomført. Kontrollen av tilskuddsbruken foregår gjennom møter og generell formalia- og sannsynlighetskontroll av innsendte rapporter og regnskap.

Rapport 2026

I 2026 var posten helt eller delvis omfattet av tidligere kap. 1429, post 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78 og 79. Det ble det utbetalt # mill. kroner fra disse postene.

Midlene har gått til å dekke ...

Post 72 Tilskudd til kunnskap og kompetanse på kulturmiljøområdet, kan overføres

Det foreslås en bevilgning på # mill. kroner på posten.

Mål

Tilskuddsordningen skal bidra til at relevant kunnskap og kompetanse om kulturmiljø er tilgjengelig og brukes som grunnlag for beslutninger.

Kriterier for måloppnåelse

Måloppnåelse blir vurdert ut ifra om tilskudd gis til tiltak som bidrar til kunnskap om og kompetanse på kulturmiljø.

Tildelingskriterier

Forskrift om tilskudd til kulturmiljø regulerer hvem som er tilskuddsmottaker og hva det kan gis tilskudd til fra posten. Tilskudd kan gis til eiere og forvaltere av kulturmiljø. Tilskudd kan gå til ulike tiltak som for eksempel rådgivningstjenester, utdanning og kompetansetiltak. Tilskudd skal også dekke statens utgifter ved vedtak om refusjon av utgifter knyttet til mindre, private tiltak og særlige grunner i forbindelse med arkeologiske arbeider.

Omtrent # mill. kroner kan benyttes til hel eller delvis dekning av utgifter til arkeologiske arbeider etter kulturminneloven § 8 og § 10. Ved særlige tilfeller kan det bli aktuelt å avvike fra denne fordelingen av bevilgningen.

mill. kroner skal gå til Unesco Leadership-programmet.

mill. kroner skal gå til Bygg og bevar.

mill. kroner skal gå til Bachelor i tradisjonelt bygghandverk ved NTNU.

Oppfølging og kontroll

Tilskuddsmottakere blir fulgt opp med kontroll av at midlene blir benyttet som forutsatt, og at tiltakene blir gjennomført. Kontrollen av tilskuddsbruken foregår gjennom møter og generell formalia- og sannsynlighetskontroll av innsendte rapporter og regnskap.

Rapport 2026

I 2026 var posten helt eller delvis omfattet av tidligere kap. 1429, post 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78 og 79. Det ble det utbetalt # mill. kroner fra disse postene.

Midlene har gått til å dekke ...

Forskrift om tilskudd på kulturmiljøområdet

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med tilskudd etter denne forskriften er å bidra til å nå de nasjonale målene på kulturmiljøområdet.

§ 2 Grunnvilkår og virkeområde

Det kan gis tilskudd til eiere og forvaltere av kulturmiljø til tiltak som bygger opp under innsatsområdene i bevaringsstrategiene på kulturmiljøområdet:

- a) Opplevelse og engasjement
- b) Bevaring og bruk
- c) Kunnskap og kompetanse

Forskriften gjelder også på Svalbard og Jan Mayen.

Kapittel 2 Hva kan det gis tilskudd til

§ 3 Tilskudd til opplevelse og engasjement på kulturmiljøområdet

Det kan gis tilskudd til tiltak som bidrar til opplevelser av og engasjement for kulturmiljø. Slike tiltak omfatter:

- a) ombruk og ny bruk av kulturmiljø
- b) tilrettelegging, tilgjengeliggjøring og formidling
- c) nærings-, steds- og lokalsamfunnsutvikling
- d) støtte til frivillige organisasjoner

Ved fordeling av tilskudd skal det legges særlig vekt på tiltak som:

- a) er forankret i kommunale og fylkeskommunale planer, program eller satsinger
- b) tar i bruk virkemidler og ressurser fra flere sektorer
- c) støtter opp om og forsterker andre prosjekter og satsinger i kulturmiljøforvaltningen

§ 4 Tilskudd til bevaring og bruk av kulturmiljø

Det kan gis tilskudd til tiltak som bidrar til bevaring og bruk av kulturmiljø som er fredet, midlertidig fredet eller der fredningssak er under behandling. Slike tiltak omfatter:

- a) sikring
- b) skjøtsel
- c) istandsetting
- d) vedlikehold

Det kan også gis tilskudd til tilsvarende tiltak på vernete fartøy og listeførte kirker.

Ved dispensasjon fra fredning etter kulturminneloven § 15a, har tiltakshaver rett til hel eller delvis dekning av merkostnader som følger av krav til utførelsen av tiltaket.

Ved fordeling av tilskudd skal det legges særlig vekt på:

- a) privatpersoner som eier og forvalter fredet kulturmiljø
- b) bevaringsoppgaver som er særlig tyngende for eier
- c) kulturmiljø hvor særlig store kulturmiljøverdier står i fare for å gå tapt,
- d) kulturmiljø i verdensarvområder

§ 5 Tilskudd til kunnskap og kompetanse

Det kan gis tilskudd til tiltak som bidrar til kunnskap og kompetanse om kulturmiljø. Slike tiltak omfatter:

- a) kompetansetiltak: nettverk for kompetansedeling og -utvikling, utdanningstilbud, kurs
- b) rådgivning: tiltak for å bedre tilgangen på faglig rådgivning til eiere og forvaltere av kulturmiljø
- c) forskning og utvikling: tiltak som bidrar til nødvendig kunnskapsproduksjon for kulturmiljøforvaltningen
- d) innsamling av kunnskap og dokumentasjon: tiltak som sørger for bedre kunnskapsgrunnlag, kartlegging og dokumentasjon av kulturmiljø
- e) arkeologiske undersøkelser: det skal gis tilskudd til hel eller delvis dekning av utgifter til arkeologiske undersøkelser etter kulturminneloven § 8 og § 10

Ved fordeling av tilskudd skal det legges særlig vekt på:

- a) fartøyvernssentrenes nasjonale oppgaver, herunder ivaretagelse og videreføring av håndverkskompetanse knyttet til antikvarisk istandsetting og vedlikehold av vernete og fredete fartøy
- b) ivaretagelse av kompetanse innen tradisjonshåndverk
- c) helhetlig ivaretagelse av områder som er innskrevet på Unescos verdensarvliste
- d) nettverk for strategisk og faglig utvikling samt kunnskaps- og kompetansedeling

Kapittel 3 Administrative regler

§ 6 Søknad, frister og utbetaling

Søknad om tilskudd leveres gjennom søknadsskjema fastsatt av Riksantikvaren. Søknad om tilskudd må leveres innen:

- ordning a frist XX
- ordning b frist XX

- ordning c frist XX

Tilskudd utbetales etterskuddsvis for dokumenterte utgifter etter anmodning fra tilskuddsmottaker. Inntil 50 % av tilskuddet kan utbetales som forskudd.

§ 7 Administrasjon, dispensasjon og klage

Riksantikvaren administrerer tilskuddene etter denne forskriften. Vedtak om tilskudd fattes av fylkeskommunen og Riksantikvaren.

Vedtak om tilskudd fattet av fylkeskommunen kan påklages til Riksantikvaren. Vedtak fattet av Riksantikvaren som førsteinstans kan påklages til Klima- og miljødepartementet.

§ 8 Opplysningsplikt og kontroll mv.

Fylkeskommunen og Riksantikvaren kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktig.

Tilskuddsmottaker plikter å gi alle opplysninger som fylkeskommunen og Riksantikvaren finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen. Tilskuddsmottaker plikter å utlevere bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer tilskuddet. Opplysninger gitt i søknad kan kontrolleres underveis og etter ferdigstillelse ved stedlig kontroll.

Tilskuddsmottaker skal:

- a) informere Riksantikvaren om endrete forhold, som tidsramme eller omfang, som er av betydning for tiltaket
- b) gjøre eventuelle samarbeidspartnere kjent med vilkårene for tilskuddet
- c) oppbevare regnskap med bilag i 5 år etter siste utbetaling

Tilskuddsmottaker skal bare bruke tilskuddet til aktiviteter som tildelingsvedtaket omfatter. Tilskuddsmottaker som driver økonomisk aktivitet, skal føre separat regnskap for de aktivitetene det ytes tilskudd til.

Der det er gitt tilskudd til arkeologiske undersøkelser etter § 5 første ledd bokstave, skal den som utfører arbeidene levere sluttrapport og regnskap til Riksantikvaren innen 15. november to kalenderår etter at tilskuddet er gitt, dersom Riksantikvaren ikke fastsetter en kortere frist. Regnskapet skal følge Riksantikvarens mal for regnskap ved gjennomføring av arkeologiske undersøkelser.

Riksantikvaren kan gi unntak fra fristene for å levere sluttrapport etter femte ledd dersom særlige grunner taler for det.

§ 9 Stans og tilbakebetaling mv.

Dersom tilskuddsmottaker ikke oppfyller vilkårene i forskriften og tilskuddsbrevet, eller av andre grunner mottar en utbetaling som er uberettiget, kan fylkeskommunen

og Riksantikvaren stoppe videre utbetalinger og kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt. Der tilskuddet overstiger de faktiske kostnadene ved tiltaket, kan det overskytende kreves tilbakebetalt.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 10 *Klima- og miljødepartementets kompetanse til å endre forskriften*

Klima- og miljødepartementet kan vedta endringer i denne forskriften.

§ 11 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft #.